

Πρότυπο για τον Σχεδιασμό Ενότητας Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

Γνωστικό αντικείμενο: Λογοτεχνία		Τάξη: Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Ενότητα/Κεφάλαιο	Της Πάργας, Δημοτικό Τραγούδι, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας	
Αριθμός μαθημάτων/ χρόνος	1 μάθημα, 3 διδακτικές ώρες	
Στόχοι		
Γνώση	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τις αξίες και τις ιδέες που ενυπάρχουν στα λογοτεχνικά κείμενα. 2. Να εξοικειωθούν με διαφορετικά λογοτεχνικά είδη και να κατανοήσουν ότι αυτά ανταποκρίνονται σε διαφορετικούς σκοπούς και ιστορικές ανάγκες. 3. Ανάπτυξη αιτιολογημένης και τεκμηριωμένης προσωπικής άποψης, αρέσκειας ή απαρέσκειας, για τα κείμενα που διαβάζουν. 4. Αναγνώριση και περιγραφή ιστορικού πλαισίου: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα που ορίζουν την εξέλιξη της πλοκής, τους χαρακτήρες, καθώς και την οπτική γωνία του συγγραφέα . 5. Να εμβαθύνουν στην ιστορικότητα ενός θέματος, στον τρόπο με τον οποίο αυτό εμφανίζεται και γίνεται αντικείμενο λογοτεχνικής επεξεργασίας σε διαφορετικές εποχές. 	
Κατανόηση	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να κατανοήσουν τη διαφορετική επεξεργασία του ίδιου θέματος από άλλον συγγραφέα σε άλλη εποχή. 2. Να εντοπίζουν στοιχεία του κειμένου που προσιδιάζουν σε συγκεκριμένο λογοτεχνικό ρεύμα ή λογοτεχνικό κίνημα 3. Να εντοπίζουν στοιχεία του κειμένου που συναπαρτίζουν το ύφος, τη γλώσσα, τη θεματολογία και την αφηγηματική οργάνωση. 	
Δεξιότητα	<ol style="list-style-type: none"> 1. Να κατανοήσουν την επίδραση που μπορεί να ασκήσει ένα κείμενο στους αναγνώστες του, αναπαράγοντας στερεότυπα ή ανατρέποντας στερεότυπα και προβάλλοντας νέες απόψεις και στάσεις. 2. Να κατανοήσουν τη δυναμική λειτουργία του κειμένου (παλαιού ή νέου) στο παρόν και την ανταπόκριση που μπορεί να έχει στον σύγχρονο αναγνώστη. 3. Να μπορούν να διαμορφώνουν και να εκφράζουν τη δική τους (κριτική) άποψη για ένα κείμενο 	

	<p>4. Να εντοπίζουν την ηρωική στάση ζωής που προτείνει ο ποιητής στο κείμενο και να ερμηνεύουν την επιλογή του.</p>
<p>Προαπαιτούμενες γνώσεις/δεξιότητες</p>	
<p>Απαιτούνται οι γνώσεις κατανόησης ενός λογοτεχνικού κειμένου, καθώς και της σύνθεσης του, τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της δημοτικής ποίησης, το ύφος και η γλώσσα ενός λογοτεχνικού κειμένου.</p>	
<p>Ερωτήσεις-κλειδιά για τη διδασκαλία</p>	
<p>Για να εισαγάγουμε τους μαθητές/ριες στο θέμα που επιλέξαμε να πραγματευτούμε, προβάλλουμε σχετικές ταινίες ή φωτογραφίες, ακούμε σχετικά τραγούδια και συζητάμε με τα παιδιά, ώστε να διασαφηνιστούν οι βασικοί όροι που θα μας απασχολήσουν: στάση ζωής, ήρωας. Έπειτα, αφού χωρίσουμε τα παιδιά σε ομάδες, τους δίνουμε να διαβάσουν ποιητικά κείμενα που σχετίζονται με κάποιο υποθέμα, το οποίο οι μαθητές/ριες προσεγγίζουν μέσα από ποικίλες δραστηριότητες. Στο τέλος αυτής της φάσης παρουσιάζει η κάθε ομάδα τα κείμενα που ανέλαβε να διαβάσει στην ολομέλεια της τάξης. Στην τελευταία φάση οι μαθητές/ριες παράγουν δικό τους λόγο σχετικά με το θέμα του σεναρίου μέσα από ομαδικές εργασίες.</p>	
<p>Ομαδοποίηση</p>	
<p>Αρχή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι η ευέλικτη ομαδοποίηση, που αλλάζει και αξιοποιεί διαφορετικά κριτήρια και όχι μόνον το κριτήριο της επίδοσης των μαθητών/ριών. Στην αρχή η τάξη παραμένει σε ολομέλεια. Έπειτα κατά την πρώτη φάση της διδασκαλίας ζητείται από τους μαθητές/ριες ανά ομάδες (ομαδοσυνεργατική μέθοδος) να περιγράψουν την κατάσταση που επικρατεί στη Πάργα και να σκιαγραφήσουν τα πρόσωπα που παρουσιάζονται στο ποίημα. Ο χωρισμός σε ομάδες θα γίνει από τον/την εκπαιδευτικό, είναι σημαντικό ο/η εκπαιδευτικός να φτιάξει ομάδες από μαθητές/ριες με διαφορετική ετοιμότητα και μαθησιακό προφίλ. Και στις τρεις φάσεις γίνεται εναλλαγή μεταξύ της μετωπικής διδασκαλίας και της διδασκαλίας σε ομάδες, της ομαδικής και της ατομικής εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης κάθε φορά. Στην τελική φάση οι μαθητές/ριες χωρίζονται σε τρεις ομάδες, Είναι κεντρικής σημασίας οι ομάδες να δημιουργηθούν με βάση τα κεντρικά κριτήρια για τη διαφοροποίηση όπως είναι η ετοιμότητα και το μαθησιακό στυλ. Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να αποσαφηνίσει από ένα απόσπασμα. Διαβάζουν τα ομόθεμα ποιήματα και προχωρούν σε μια παρουσίαση στην ολομέλεια με σκοπό την σύγκριση τους. Ο χωρισμός λοιπόν σε ομάδες με κριτήριο τη σχολική επίδοση μοιάζει φυσικός, αρκεί να μη σταθεροποιηθεί. Στις ευέλικτες ομάδες λαμβάνουμε υπόψη τη διαφορετική επίδοση σε διαφορετικά μαθήματα επιτρέποντας τη διαμόρφωση διαφορετικών ομάδων. Οι μαθητές/ριες που συναντούν δυσκολίες στη μάθηση επωφελούνται από τη συνεργασία με μαθητές/ριες που έχουν υψηλότερες ικανότητες. Ακόμα και οι χαρισματικοί μαθητές/ριες μπορεί να ωφεληθούν από τις ευέλικτες ομάδες. Οι ευέλικτες ομάδες επιτρέπουν στους μαθητές/ριες να δέχονται τις σωστές προκλήσεις και να αποφεύγουν την στασιμότητα της ομάδας τους. Κάποιοι θα ξανα-διδάξουν μια ιδέα ή δεξιότητα σε μαθητές/ριες με χαμηλή σχολική επίδοση και οι προχωρημένοι μαθητές/ριες θα επεκτείνουν τη σκέψη τους ή τις δεξιότητές τους. Η διδασκαλία σε ομάδες έχει ολοκληρωθεί με επιτυχία όταν στο τέλος της ομαδικής εργασίας αναφερόμαστε όλοι στο σύνολο της τάξης.</p>	

Στρατηγικές και μέσα διαφοροποιημένης διδασκαλίας

<p>Στρατηγικές Δ.Δ.</p>	<p>Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο: Για τη διαφοροποίηση του περιεχομένου επικαλούμαστε τη χρήση πολλαπλών κειμένων και υλικών, η παροχή άλλων υλικών μπορεί να διευκολύνει και να επιταχύνει τη μάθηση. Το καλά σχεδιασμένο ανατιθέμενο έργο, λαμβάνει σοβαρά υπόψη το μαθησιακό προφίλ και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Ακόμη, η παροχή πολλαπλών κειμένων/υλικών διευκολύνει τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών/ριών (στο βαθμό που μπορεί να καλύπτουν πολλά διαφορετικά ενδιαφέροντα) και με βάση το μαθησιακό προφίλ των μαθητών/ριών, όπου σύμφωνα με την Tomlinson²⁷, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και το μαθησιακό στυλ, εκτός των ενδιαφερόντων. Το μαθησιακό στυλ αναφέρεται σε περιβαλλοντικούς και προσωπικούς παράγοντες: μερικοί μαθητές μαθαίνουν καλύτερα όταν κινούνται, άλλοι όταν κάθονται ήσυχοι, μερικοί μαθητές προτιμούν ένα περιβάλλον πλούσιο σε οπτικά ερεθίσματα, ενώ άλλοι δεν επιθυμούν να υπάρχουν πολλά πράγματα που να τους αποσπούν την προσοχή, μερικοί μαθητές χρειάζονται πολύ φως για να δουλέψουν, ενώ άλλοι όχι, μερικοί μαθητές μαθαίνουν καλύτερα με οπτικά, άλλοι με ακουστικά, άλλοι με κιναισθητικά ερεθίσματα.</p> <p>Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς την επεξεργασία: Cubing - Κύβοι²⁸. Πρόκειται για μια τεχνική που μπορεί να βοηθήσει στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Το Cubing είναι μια ευέλικτη και εύχρηστη στρατηγική διαφοροποίησης που καλεί τους μαθητές/ριες να εξετάσουν μία ιδέα, ένα λεξιλόγιο, μία θεματική ενότητα από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Δίνεται ή φτιάχνουν οι μαθητές/ριες έναν κύβο που οι έξι πλευρές του αντιπροσωπεύουν μία διαφορετική ερώτηση ή δραστηριότητα. Οι κύβοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ομαδικές ή ατομικές εργασίες. Κάθε μαθητής ρίχνει τον κύβο μία φορά και εκτελεί τη δραστηριότητα που εμφανίζεται. Εάν δεν του αρέσει η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει την επιλογή να ρίξει μία ακόμα φορά τον κύβο του. Κάθε μαθητής θα ρίξει τον κύβο 2 έως 4 φορές ανάλογα με τον αριθμό των δραστηριοτήτων που έχει αποφασιστεί ο εκπαιδευτικός ότι θα πραγματοποιηθούν.</p> <p>Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς την Ετοιμότητα με καθοδηγούμενες ερωτήσεις και προσαρμογή των οδηγιών. Εφόσον διαπιστωθούν κενά μάθησης σε κάποιους μαθητές/ριες, παρέχεται υποστηρικτικό υλικό από το αρχείο ετοιμότητας του διδάσκοντος, το οποίο τους υπενθυμίζει γνώσεις</p>
--------------------------------	---

²⁷ Tomlinson, C.A. (2001). How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development (ASCD).

²⁸ Cowan, G. & Cowan, E. (1980). Writing. NY: Putman.

	<p>προαπαιτούμενες (πυρηνικές γνώσεις) για να επικοινωνηθεί η νέα γνώση σχετικά με την Πάργα. Αν χρειαστεί θα υπάρξει υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό ο οποίος θα εκμαιεύσει τις απαντήσεις μέσω άλλων πιο διευκολυντικών ερωτήσεων. «Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος-ιστορική περίοδος κατά την οποία εξελίσσεται η ιστορία; Ποια είναι η υπόθεση (σύντομα) και ποιοι είναι οι κυριότεροι ήρωες-πρωταγωνιστές;» Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές θα φαίνονται ξεκάθαρα μέσα από την προβολή του βίντεο, αλλά ταυτόχρονα θα απαιτούν σκέψη και προσοχή. Τα παραπάνω διευκολύνουν τους μαθητές/ριες Ρομά να εστιάσουν στα βασικά σημεία του κειμένου και αποτελεί κίνητρο για ενεργό συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία. Στους μαθητές/ριες Ρομά που θα δυσκολευτούν να στηρίξουν με σωστά επιχειρήματα την άποψή τους, θα δοθεί το βασικό λεξιλόγιο για τη διατύπωση των επιχειρημάτων.</p> <p>Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας ως προς το τελικό προϊόν: «Σωκρατικό σεμινάριο»²⁹, οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας κάνουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλο με τη σειρά, σχετικά με τα κείμενα που τους δόθηκαν για επεξεργασία. Η τεχνική αυτή βοηθά τα παιδιά στην κατανόηση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, ενώ ο/η εκπαιδευτικός αξιολογεί τα επιχειρήματά τους τα οποία πρέπει να στηρίζονται στη γνώση που αποκόμισαν κατά τη μαθησιακή διαδικασία.</p>
	<p>Μέσα διαφοροποιημένης διδασκαλίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Προοργανωτές» εικόνες: προκειμένου ο εκπαιδευτικός να διαγνώσει τη μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών/τριών, προβάλλονται, στον διαδραστικό πίνακα εικόνες. • «Ιδεοθύελλα»: Ο καταγισμός ιδεών είναι μια τεχνική κατά την οποία οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν τις αντιλήψεις ή τις ιδέες τους για ένα θέμα ελεύθερα. Με αφορμή μια ιδέα ή ένα ερώτημα οι μαθητές/ριες αναπτύσσουν τις σκέψεις τους πάνω στο θέμα χωρίς να αξιολογούνται. Σκοπός είναι οι διάφορες ιδέες που προκύπτουν να ομαδοποιηθούν ώστε να προκύψουν οι διαφορετικές πτυχές της έννοιας. Η τεχνική αυτή βασίζεται στις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών αλλά και στη διαφορετικότητα των μελών μιας τάξης: ακριβώς επειδή κάθε μαθητής είναι διαφορετικός θα έχει να προσφέρει στην ομαδική διερεύνηση του θέματος τη δική του πτυχή κάνοντας τη συνολική οπτική πλουσιότερη. Αξιολογείται σε ποιο βαθμό ο μαθητής μπορεί να επικεντρωθεί, να εντοπίσει και να ανασύρει συγκεκριμένες πληροφορίες από παλιότερες γνώσεις του.
<p>Υλικό – Φύλλα εργασίας</p>	

²⁹ Schneider, E. (2000). Shifting into high gear. Educational Leadership, 58(1), 57–60.

<p>Σε ποιο στάδιο της διδασκαλίας αξιοποιείται το υλικό/φύλλο εργασίας που προτείνετε;</p>	<p>Υλικό 1: Κείμενο «της Πράγας» (βιβλίο γ' γυμνασίου) Υλικό 2: Κείμενο «Εις Πάργαν» Α. Κάλβος Υλικό 3: Κείμενο «της Πράγας» Γ. Πολίτη Υλικό 4: Φωτογραφίες που έχουμε αντλήσει από το διαδίκτυο σ. 132-133 Υλικό 5: Βίντεο https://www.youtube.com/watch?v=Zmf420sBYsQ https://www.youtube.com/watch?v=20IB14AnIAo Υλικό 5: Φύλλο εργασίας 1, αξιοποιείται κατά το περιεχόμενο της διδασκαλίας Cubing (Κύβοι)βλ. Παράρτημα σ. 134-135</p> <p><u>Μέσα διδασκαλίας</u></p> <p>Υλικό 1: Βιντεοπροβολέας Υλικό 2: Χαρτόνια σε διάφορα χρώματα ή Φελιζόλ Υλικό 3: Ψαλίδια Υλικό 4: Μαρκαδόροι Υλικό 5: Πίνακας Υλικό 6: Διαδίκτυο</p>
<p>Αξιολόγηση</p>	
<p>Είδος αξιολόγησης</p>	<p><u>Διαγνωστική αξιολόγηση:</u> Αρχική αξιολόγηση ελέγχοντας με ερωτήσεις βασισμένες στο οπτικοακουστικό υλικό που παρουσιάζεται, τις γνώσεις των μαθητών/-τριών στο θέμα του μαθήματος. Πραγματοποιείται πριν την έναρξη της διδακτικής διαδικασίας και αποσκοπεί στο να συλλέξει πληροφορίες για τις προϋπάρχουσες γνώσεις των μαθητών/τριών, τη μαθησιακή τους ετοιμότητα, τις εμπειρίες, τις προσδοκίες, τις δεξιότητές τους, τον τρόπο που μαθαίνουν, τις προτιμήσεις και το προφίλ τους γενικότερα³⁰. Προκειμένου ο εκπαιδευτικός να διαγνώσει τη μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών/ριών του, προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα ως προοργανωτές εικόνες με ηρωικά στιγμιότυπα. Επιπλέον με τη μέθοδο της διαγνωστικής αξιολόγησης «Ιδεοθύελλα» οι μαθητές/ριες συζητούν για την Τουροκρατία, τους αρματωλούς και τον τρόπο ζωής των αγωνιστών της Επανάστασης. Εφόσον διαπιστωθούν κενά μάθησης σε κάποιους μαθητές/ριες, παρέχεται υποστηρικτικό υλικό από το αρχείο ετοιμότητας του διδάσκοντος, το οποίο τους υπενθυμίζει γνώσεις προαπαιτούμενες (πυρηνικές) γνώσεις.</p> <p><u>Διαμορφωτική αξιολόγηση:</u> Πραγματοποιείται κατά την εξέλιξη της διδασκαλίας και εξετάζει αν η πορεία της βρίσκεται σε αντιστοιχία με τους στόχους, τις ανάγκες και την πρόοδο των μαθητών/τριών. Ως διαδικασία περιλαμβάνει όλους τους τομείς της μάθησης και εμπλέκει μεταγνωστικές προσεγγίσεις, καθώς δεν αναφέρεται μόνο σε γνώσεις και σε γνωστικά επιτεύγματα, αλλά και σε ικανότητες, δεξιότητες, στάσεις,</p>

³⁰Tomlinson C. and Moon T, (2013). Assessment and student success in a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD.

	<p>αξίες, διαδικασίες μάθησης, προσδοκίες, συναισθήματα, εντυπώσεις και δυσκολίες³¹. Κατά τη διάρκειά της, κρίνεται αναγκαίο να παρέχεται στους μαθητές/ριες σαφής και συχνή ανατροφοδότηση³². Δεδομένης της σημαντικότητας της διαδικασίας, για την ανάπτυξη τόσο του μαθητή όσο και του εκπαιδευτικού, είναι σημαντικό οι σχετικές δραστηριότητες όχι μόνο να αξιολογούν αλλά και να «διδάσκουν», χωρίς να εμμένουν στους γνωστικούς στόχους έτσι, οι δραστηριότητες 1 και 2 λειτουργούν ως δείκτες αξιολόγησης από τον εκπαιδευτικό και επιπλέον έχουν στόχο την ανατροφοδότηση και την εμπλοκή της μαθησιακής διδασκαλίας.</p> <p><u>Τελική αξιολόγηση:</u> Οι μαθητές/ριες χωρίζονται σε τρεις ομάδες, η κάθε ομάδα αναλαμβάνει από ένα απόσπασμα. Διαβάζουν τα ομόθεμα ποιήματα και προχωρούν σε μια πρώτη παρουσίαση των κειμένων της κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης. Επιπλέον η ανάθεση σε ομάδες να επεξεργαστούν τα κείμενα και να εξαγάγουν συγκριτικά συμπεράσματα ενθαρρύνει την ανάληψη ευθύνης για την παρουσίαση ενός θέματος καθώς ο μαθητής γνωρίζει ότι θα μοιραστεί το αποτέλεσμα της δουλειάς του με τους συμμαθητές/ριες του και επί της ουσίας θα «διδάξει» τους συμμαθητές/ριες του. Επιπλέον κι εδώ κρίνεται αναγκαία η ύπαρξη ανατροφοδότησης που θα βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να κατανοήσουν πώς να συνεχίσουν τη μαθησιακή τους πορεία³³. Τελική αξιολόγηση μέσω του «Σωκρατικού σεμιναρίου», οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας κάνουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλο με τη σειρά, σχετικά με τα κείμενα που τους δόθηκαν για επεξεργασία.</p>
<p>Τρόπος αξιολόγησης</p>	<p>Οι μαθητές/ριες στο μάθημα της λογοτεχνίας αξιολογούνται όχι με βάση τις γενικότερες γνώσεις αλλά με βάση αυτά που διδάχτηκαν και αυτά που έκαναν στην τάξη. Οι μαθητές/ριες αξιολογούνται τόσο για τις ατομικές εργασίες τους όσο και για τη συμμετοχή τους στις ομαδικές εργασίες. Οι μαθητές/ριες αξιολογούνται για τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, για τη γενικότερη συμμετοχή τους στο μάθημα και για τη συμβολή τους στη δουλειά της ομάδας τους.</p> <p>Υλικό αξιολόγησης 1: Δραστηριότητα 1 κατά την διάρκεια της διδασκαλίας Υλικό αξιολόγησης 2: Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας Cubing (Κύβοι) βλ. παρατήρημα σ. 134-135</p>

³¹ Tomlinson C. and Moon T, (2013). Assessment and student success in a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD.

³²Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21(1), 5-31.

³³ Moon, T. R. (2005). The role of assessment in differentiation. Theory into Practice, 4(3), 226-233.

Πρότυπο για τον Σχεδιασμό Μαθήματος Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας

Διαφοροποίηση	Ως προς την ετοιμότητα	Ως προς τα ενδιαφέροντα	Ως προς τη μαθησιακή προτίμηση
Περιεχομένου	X		X
Επεξεργασίας		X	X
Τελικού προϊόντος	X	X	

Χρόνος	Βήματα διδασκαλίας	Μαθησιακές και διδακτικές ενέργειες	Στοιχεία διαφοροποίησης (Στρατηγικές και μέσα)
35'	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός για να προσελκύσει το ενδιαφέρον των μαθητών/ριών βάζει σε βίντεο το κείμενο που θα μελετήσουν.</p> <p>Η φάση αυτή είναι πολύ σημαντική, καθώς «χτίζει τις γέφυρες» μεταξύ των κειμένων και των μαθητών/ριών μας. Ο κυριότερος σκοπός της είναι να δώσει κίνητρα για την ανάγνωση που θα ακολουθήσει και να πλουτίσει το γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των μαθητών/ριών, δημιουργώντας ένα πλαίσιο προβληματισμού που θα διευκολύνει την εξαγωγή νοήματος.</p>	<p>1.Ο/Η εκπαιδευτικός εισάγει τους μαθητές/ριες στο κείμενο που θα πραγματευτούν, το ιστορικό δημοτικό τραγούδι «Της Πάργας», το οποίο προέρχεται από την Ήπειρο, μέσω της προβολής ενός βίντεο.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=Zmf420sBYsQ https://www.youtube.com/watch?v=20IB14AnIAo</p> <p>2.Επίσης τους εισάγει στο ιστορικό πλαίσιο κάνοντας μια ιστορική αναδρομή στο παρελθόν στην κατάσταση που επικρατούσε και αναφέρεται σε άλλα ιστορικά γεγονότα όπως την λεηλασία της Πρέβεζας, που αποτελούσε μια οδυνηρή</p>	<p>Η τάξη σε αυτήν τη φάση λειτουργεί ως ολομέλεια. Προκειμένου να δημιουργηθεί ένας πρώτος προβληματισμός σχετικά με το θέμα του σεναρίου προβαίνουμε στις παρακάτω δραστηριότητες.</p> <p>-Προβάλουμε μέσω βιντεοπροβολέα ή διαδραστικού πίνακα βίντεο την ιστορική αναδρομή και την απαγγελία του τραγουδιού και το γνωστό ομώνυμο τραγούδι τρία πουλιά της Πρέβεζας.</p> <p>Επιπλέον προκειμένου ο εκπαιδευτικός να διαγνώσει τη μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών/ριών του. Προβάλλονται, στον διαδραστικό πίνακα ως προοργανωτές οι εικόνες (βλ. παράρτημα).</p>

<p>Οι προσπάθειές μας σ' αυτή τη φάση κατατείνουν στο να εισαγάγουμε τους μαθητές/ριες είτε στο θέμα της διδακτικής ενότητας (στο λογοτεχνικό είδος και την ιστορία του. Η φάση αυτή ολοκληρώνεται όταν θεωρήσουμε ότι οι μαθητές/ριες μας έχουν εξοικειωθεί με κάποιες έννοιες και ζητήματα και τους έχουν δημιουργηθεί κάποια ερωτήματα που θα απευθύνουν στα κείμενα που θα διαβάσουν.</p> <p>Προβάλλουμε με λογισμικό παρουσίασης φωτογραφίες που έχουν αντλήσει από το διαδίκτυο και δείχνουν γνωστές και άγνωστες «ηρωικές» μορφές ή «ηρωικά» στιγμιότυπα-σκηνές.</p> <p>Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης συζητάμε με τα παιδιά για τις διάφορες μορφές ηρωισμού.</p> <p>Ο/ η εκπαιδευτικός εμπλέκει όλους τους μαθητές/ριες με το θέμα συζήτησης ζητώντας τους</p>	<p>μνήμη και λειτουργεί ως δυσοίωνος συσχετισμός για την τύχη της Πάργας.</p> <p>“Το δημοτικό τραγούδι αναφέρεται στο γεγονός της παραχώρησης της Πάργας στους Τούρκους. Οι Παργινοί θεώρησαν ότι προδόθηκαν από τους Άγγλους, επειδή, ενώ ζήτησαν μόνοι τους την αγγλική προστασία και υποδέχθηκαν θερμά το αγγλικό αποβατικό άγημα, οι Άγγλοι ούτε καν τους ενημέρωσαν ότι η πόλη τους πουλήθηκε στους Τούρκους”.</p> <p>3.Ο/η εκπαιδευτικός προβάλλει με λογισμικό παρουσίασης φωτογραφίες που έχει αντλήσει από το διαδίκτυο και δείχνουν γνωστές και άγνωστες «ηρωικές» μορφές ή «ηρωικά» στιγμιότυπα-σκηνές.</p> <p>4.Κατά τη διάρκεια της παρουσίασης συζητάει με τα παιδιά για τις διάφορες μορφές ηρωισμού.</p> <p>5.Ο/ η εκπαιδευτικός εμπλέκει όλους τους μαθητές/ριες με το θέμα συζήτησης ζητώντας τους να θυμηθούν ένα ιστορικό γεγονός από την εποχή της</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Με την «ιδεοθύελλα»: Ο καταιγισμός ιδεών είναι μια τεχνική κατά την οποία οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν τις αντιλήψεις ή τις ιδέες τους για ένα θέμα ελεύθερα. Με αφορμή μια ιδέα ή ένα ερώτημα οι μαθητές/ριες αναπτύσσουν τις σκέψεις τους πάνω στο θέμα χωρίς να αξιολογούνται. Σκοπός είναι οι διάφορες ιδέες που προκύπτουν να ομαδοποιηθούν ώστε να προκύψουν οι διαφορετικές πτυχές της έννοιας. Η τεχνική αυτή βασίζεται στις προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών αλλά και στη διαφορετικότητα των μελών μιας τάξης: ακριβώς επειδή κάθε μαθητής είναι διαφορετικός θα έχει να προσφέρει στην ομαδική διερεύνηση του θέματος τη δική του πτυχή κάνοντας τη συνολική οπτική πλουσιότερη. Αξιολογείται σε ποιο βαθμό ο μαθητής μπορεί: να επικεντρωθεί και να ανασύρει συγκεκριμένες πληροφορίες από παλιότερες γνώσεις. Οι μαθητές/ριες συζητούν για την Τουρκοκρατία, τους αρματωλούς και τον τρόπο ζωής των αγωνιστών της Επανάστασης. Εφόσον διαπιστωθούν κενά μάθησης σε κάποιους μαθητές/ριες, παρέχεται υποστηρικτικό υλικό από το αρχείο ετοιμότητας του διδάσκοντος, το οποίο τους υπενθυμίζει γνώσεις
---	---	--

	<p>να θυμηθούν ένα ιστορικό γεγονός από την εποχή της Άλωσης της Κωνσταντινούπολης μέχρι την επανάσταση του 1821 και γράφουν τα πιο σημαντικά στον πίνακα.</p>	<p>Άλωσης της Κωνσταντινούπολης μέχρι την επανάσταση του 1821.</p> <p>6.Γράφουν τα πιο σημαντικά στον πίνακα</p> <p>7.Καταρτίζεται μια πρόχειρη λίστα με ήρωες.</p>	<p>προαπαιτούμενες (πυρηνικές γνώσεις) για να εποικοδομηθεί η νέα γνώση σχετικά με την Πάργα. Ζητάμε από τους μαθητές/ριες να αναφερθούν σύντομα (προφορικός λόγος) στα χαρακτηριστικά μιας ηρωικής, κατά τη γνώμη τους, μορφής. Ξεκινάμε με πρόσωπα της ιστορίας και του πολιτισμού και έπειτα περνάμε σε ήρωες της λογοτεχνίας.</p> <p>Με τις δραστηριότητες αυτές, στο τέλος αυτής της φάσης, έχουμε διερευνήσει σε ένα πρώτο επίπεδο τους βασικούς όρους που θα μας απασχολήσουν στο σενάριο.</p> <p>Μαθητές/-τριες Ρομά:</p> <p>Τα παραπάνω διευκολύνουν τους μαθητές/-τριες Ρομά να εστιάσουν στα βασικά σημεία του κειμένου και αποτελεί κίνητρο για ενεργό συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία. Αν χρειαστεί θα υπάρξει υποστήριξη από τον εκπαιδευτικό ο οποίος θα εκμαιεύσει τις απαντήσεις μέσω άλλων πιο διευκολυντικών ερωτήσεων.</p> <p>Οι μαθητές/ριες υψηλής επίδοσης βοηθούν τους διπλανούς συμμαθητές/ριες τους αν δυσκολεύονται.</p>
40'	<p>Γίνεται η ανάγνωση του αποσπάσματος (της Πάργας)</p>	<p>Γίνεται η ανάγνωση του αποσπάσματος (της Πάργας)</p>	<p>Γίνεται η ανάγνωση του αποσπάσματος (της Πάργας) Συζητάμε με τους μαθητές/ριες για τα εξής θέματα:</p>

	<p>Στη φάση της κυρίως ανάγνωσης αποκτά ιδιαίτερη σημασία η ομαδική εργασία και η εστίαση στους βασικούς άξονες. (Η αγάπη για την πατρίδα, η πίστη στην αξία της ελευθερίας, η αγωνιστικότητα των Παργινών, η δύναμη του χρήματος και η προδοσία, οι τραγικές συνέπειες του πολέμου, ο σεβασμός στους προγόνους και τη θρησκεία.)</p> <p>-Δίνεται το φύλλο εργασίας 1 Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας Cubing (Κύβοι)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει το απόσπασμα, 2. Χωρίζει σε ομάδες και θέτει ερωτήσεις. <p>-Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος-ιστορική περίοδος κατά την οποία εξελίσσεται η ιστορία; Ποια είναι η υπόθεση (σύντομα) και ποιοι είναι οι κυριότεροι ήρωες-πρωταγωνιστές;</p> <p>-Δίνεται το φύλλο εργασίας 1</p> <p>Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας Cubing (Κύβοι³⁴)</p>	<p>Ποιος είναι ο τόπος και ο χρόνος-ιστορική περίοδος κατά την οποία εξελίσσεται η ιστορία; Ποια είναι η υπόθεση (σύντομα) και ποιοι είναι οι κυριότεροι ήρωες-πρωταγωνιστές; Οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές θα φαίνονται ξεκάθαρα μέσα από την προβολή του βίντεο, αλλά ταυτόχρονα θα απαιτούν σκέψη και προσοχή.</p> <p>Στρατηγική διαφοροποίησης της διδασκαλίας (Κύβοι³⁵) Φύλλο εργασίας 1</p> <p>Οι μαθητές/ριες Ρομά που θα δυσκολευτούν να στηρίξουν με σωστά επιχειρήματα την άποψή τους και είναι πιθανό περιοριστούν στην παραγωγή ενός κειμένου μικρής έκτασης, θα τους δοθεί το βασικό λεξιλόγιο για τη διατύπωση των επιχειρημάτων.</p>
35'	<p>Ανάγνωση του αποσπάσματος εις Πάργαν. Οι εργασίες που συνοδεύουν την παρουσίαση των κειμένων σχετίζονται στενότερα ή ευρύτερα με το κείμενο, λ.χ. επιδιώκουν οι μαθητές/ριες να αναπτύξουν αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη προσωπική</p>	<p>Ανάγνωση του αποσπάσματος εις Πάργαν</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Γίνεται η ανάγνωση από τον/την εκπαιδευτικό 2.Ζητείται από τους μαθητές/ριες να εξηγήσουν σε ποιον απευθύνεται ο ποιητής στην πρώτη στροφή, 3.Να ονομάσουν τα δώρα των θεών στους ανθρώπους, 4.Να εντοπίσουν ποιες εικόνες παρουσιάζονται 	<p>Γίνεται η ανάγνωση και του δεύτερου αποσπάσματος: Εις Πάργαν. Ζητείται από τους μαθητές/ριες να εξηγήσουν σε ποιον απευθύνεται ο ποιητής στην πρώτη στροφή, να ονομάσουν τα δώρα των θεών στους ανθρώπους, κατά τον ποιητή, να εντοπίσουν ποιες εικόνες παρουσιάζονται στη συνέχεια, να καταγράψουν ποιο σχήμα λόγου αξιοποιεί ο ποιητής (πλατιά παρομοίωση) και τα συστατικά του μέρη (αναφορικό μέρος, δεικτικό μέρος, κοινός</p>

³⁴Cowan, G. & Cowan, E. (1980). Writing. NY: Putman.

³⁵Cowan, G. & Cowan, E. (1980). Writing. NY: Putman.

	<p>άποψη για αυτά που διαβάζουν, να αναγνωρίζουν τα διάφορα πολιτισμικά στοιχεία που υπάρχουν στα κείμενα και να προσδιορίζουν την ιστορικότητά τους και την κοινή θεματική τους.</p>	<p>5. Να καταγράψουν ποιο σχήμα λόγου αξιοποιεί ο ποιητής</p> <p>6. Τέλος, ζητείται από τους μαθητές/ριες να αιτιολογήσουν τη χρήση της παρομοίωσης για την κατάσταση της Πάργας</p> <p>7. Ζητείται από τους μαθητές/ριες ανά ομάδες (ομαδοσυνεργατική μέθοδος) να περιγράψουν την κατάσταση που επικρατεί στη Πάργα, να σκιαγραφήσουν τα πρόσωπα που παρουσιάζονται στο ποίημα.</p>	<p>όρος). Τέλος, ζητείται από τους μαθητές/ριες να αιτιολογήσουν τη χρήση της παρομοίωσης για την κατάσταση της Πάργας.</p> <p>Αν ο διδάσκων διαγνώσει ότι οι μαθητές/ριες Ρομά δυσκολεύονται σε αυτήν τη δραστηριότητα (διαγνωστική αξιολόγηση), τους υποβοηθά.</p> <p>Ζητείται από τους μαθητές/ριες ανά ομάδες (ομαδοσυνεργατική μέθοδος) να περιγράψουν την κατάσταση που επικρατεί στη Πάργα, να σκιαγραφήσουν τα πρόσωπα που παρουσιάζονται στο ποίημα.</p> <p>Μαθητές/-τριες Ρομά: Θα μπορούν να αλληλοβοηθηθούν με τους συμμαθητές/ριες του μέσω της ομαδοσυνεργαστικής.</p>
20'	<p>Στη φάση αυτή οι μαθητές/ριες παράγουν το δικό τους λόγο όχι πια γύρω από τα κείμενα, αλλά γύρω από το θέμα της διδακτικής ενότητας με την οποία ασχολήθηκαν.</p> <p>Ο σκοπός της φάσης αυτής είναι να διαπιστώσουν όλοι, διδάσκοντες και διδασκόμενοι, τι καινούριο έμαθαν, ποιες αντιλήψεις σχημάτισαν, ποια συναισθήματα ένιωσαν μέσα από τις αναγνώσεις και τις</p>	<p>Σ' αυτή τη φάση ζητείται από τους μαθητές/ριες να γράψουν, ομαδικά, να γράψουν μια συνθετική εργασία. Στις εργασίες αυτής της φάσης αξιοποιούνται συνήθως μοτίβα, λογοτεχνικοί χαρακτήρες και επεισόδια από τα βιβλία που διαβάστηκαν αλλά και οι ειδικότερες γνώσεις γύρω από το λογοτεχνικό είδος ή φαινόμενο που μελέτησαν. Με τις τελικές αυτές δραστηριότητες, ολοκληρώνεται η διδακτική ενότητα, δηλ. το project. Και στις τρεις φάσεις γίνεται</p>	<p>Αξιολογείται σε ποιο βαθμό ο μαθητής μπορεί: να επικεντρωθεί, να εντοπίσει και να ανασύρει συγκεκριμένες πληροφορίες από το κείμενο μπορεί να αναγνωρίζει μία πληροφορία ή ιδέα που παρουσιάζεται στο κείμενο και μπορεί να δώσει μία ολοκληρωμένη απάντηση σε αντίστοιχη ερώτηση, ανασύροντας την πληροφορία μέσα από το κείμενο. Στη διάρκεια του μαθήματος, οι παραπάνω δραστηριότητες αξιολογούνται συνεχώς (διαμορφωτική αξιολόγηση) και πάντα με στόχο την ανατροφοδότηση της μαθησιακής διδασκαλίας.</p>

<p>συζητήσεις τους. Η παραγωγή λόγου νοείται ως έκφραση προσωπικών αντιλήψεων και στάσεων που μπορεί να επιτευχθεί με γλωσσικές αλλά και μη γλωσσικές δραστηριότητες.</p> <p>Οι μαθητές/ριες αξιολογούνται τόσο για τις ατομικές εργασίες τους όσο και για τη συμμετοχή τους στις ομαδικές εργασίες. Αξιολογούνται για τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, για τη γενικότερη συμμετοχή τους στο μάθημα και για τη συμβολή τους στη δουλειά της ομάδας τους. Τελική αξιολόγηση: «Σωκρατικό σεμινάριο», οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας κάνουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλο με τη σειρά, σχετικά με τα κείμενα που τους δόθηκαν για επεξεργασία</p>	<p>εναλλαγή μεταξύ της μετωπικής διδασκαλίας και της διδασκαλίας σε ομάδες, της ομαδικής και της ατομικής εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης κάθε φορά.</p> <p>Ακολουθεί δραστηριότητα όπου ο/η εκπαιδευτικός χωρίζει σε ομάδες και δίνει την άσκηση 1.</p> <p>Στο τέλος γίνεται ανακεφαλαίωση του μαθήματος μέσω βιντεοπίνακα όπου παρουσιάζεται σε διαφάνειες το τραγούδι και το περιεχόμενο του https://www.slideshare.net/christostsatsouris/ss-66163690</p> <p>Τελική αξιολόγηση: «Σωκρατικό σεμινάριο», οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας κάνουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλο με τη σειρά, σχετικά με τα κείμενα που τους δόθηκαν για επεξεργασία.</p>	<p>Καθοδήγηση θα δίδεται καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης στους μαθητές/ριες Ρομά, αλλά και σε όποιον άλλο μαθητή κριθεί απαραίτητη. Δραστηριότητα 1</p> <p>Οι μαθητές/ριες χωρίζονται σε 3 ομάδες, η κάθε ομάδα αναλαμβάνει από ένα απόσπασμα από τα παρακάτω αποσπάσματα: Α. Κάλβος, «Εις Πάργαν», Νικολάου Γ. Πολίτη, «Της Πάργας» το τραγούδι «Της Πάργας»: Διαβάζουν τα ομόθεμα ποιήματα και προχωρούν σε μια πρώτη σύγκριση ως προς την απόδοση του θέματος και τους ποιητικούς τρόπους που χρησιμοποιούνται. Στο τέλος συγκρίνουν θεματικά και μορφολογικά τα κείμενα. Ποιες ομοιότητες και διαφορές παρατηρείτε;</p> <p>Τελική αξιολόγηση: «Σωκρατικό σεμινάριο», οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας κάνουν ερωτήσεις ο ένας στον άλλο με τη σειρά, σχετικά με τα κείμενα που τους δόθηκαν για επεξεργασία και Παρουσίαση ομαδικής δραστηριότητας μέσω των κειμένων της κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης.</p>
--	--	--

Παράρτημα

Διδακτικό υλικό

Υλικό 1: Εικόνες

Υλικό Αξιολόγησης

Υλικό αξιολόγησης 1: Φύλλο εργασίας 1

- Στρατηγικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας Cubing (Κύβοι)³⁶

Το Cubing είναι μια ευέλικτη και εύχρηστη στρατηγική διαφοροποίησης. Δίνεται ή φτιάχνουν οι μαθητές/ριες έναν κύβο που οι έξι πλευρές του αντιπροσωπεύουν μία διαφορετική ερώτηση ή δραστηριότητα. Οι κύβοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ομαδικές ή ατομικές εργασίες. Κάθε μαθητής ρίχνει τον κύβο μία φορά και εκτελεί τη δραστηριότητα που εμφανίζεται. Εάν δεν του αρέσει η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει την επιλογή να ρίξει μία ακόμα φορά τον κύβο του. Κάθε μαθητής/ρια θα ρίξει τον κύβο 2 έως 4 φορές ανάλογα με τον αριθμό των δραστηριοτήτων που έχει αποφασιστεί ο εκπαιδευτικός ότι θα πραγματοποιηθούν. Οι μαθητές κάθονται σε διάταξη ομάδων – οι μαθητές με τα ίδια χρώματα είναι στην ίδια ομάδα (ανά 4 ή 5). Καθώς γυρίζουν τον κύβο, επιλέγουν τη δραστηριότητα που περιγράφεται. Σε περίπτωση που δεν τους αρέσει, μπορούν να επιλέξουν κάποια άλλη. Όταν συμπληρώσουν την εργασία τους, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ανασυντάξει τις ομάδες, έτσι ώστε οι μαθητές να ανταλλάξουν ιδέες με συμμαθητές τους που εργάζονταν σε άλλη ομάδα του ίδιου χρώματος. Η Διαφοροποίηση με τη χρήση των κύβων είναι μια στρατηγική που λαμβάνει σοβαρά υπόψη τη διαφορετική ετοιμότητα και τα διαφορετικά ενδιαφέροντα των μαθητών. Για να γίνει διαφοροποίηση ως προς την ετοιμότητα, δίνεται σε κάθε μαθητή κύβος διαφορετικού χρωματισμού (π.χ. μπλε για μαθητές κάτω του μετρίου, πράσινος για μέτριους μαθητές και ροζ για μαθητές πάνω του μετρίου). Κάθε κύβος αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες ερωτήσεις, ως ακολούθως ο μπλε κύβος περιλαμβάνει τις ερωτήσεις 1-6, ο καφέ κύβος τις 7-12 και ροζ τις 13-18.

Δραστηριότητες για τους κύβους

1. Να εξηγήσεις την παρουσίαση των τριών πουλιών
2. Να φανταστείς ότι είσαι πάνω στο πλοίο που φεύγει από την Πάργα: γράψε σε λίγες γραμμές τα συναισθήματά σου ή ζωγράφισε μια εικόνα που φαντάζεσαι.
3. Να εντοπίσεις λέξεις – φράσεις που δείχνουν την κατάσταση που επικρατεί στη Πάργα.
4. Να περιγράψεις την κατάσταση που επικρατεί στη Πάργα.
5. Να επιλέξετε ένα απόσπασμα από το διήγημα και διαβάστε το σε ένα συμμαθητή/ρια σας.
6. Να επιλέξεις τρεις σημαντικές λέξεις που υπάρχουν στο τραγούδι. Εξηγήσετε τη σημασία τους στο κείμενο
7. Να εξετάσεις το ύφος και το περιεχόμενο της γλώσσας.
8. Να αιτιολογήσεις τη χρήση των εκφραστικών σχημάτων .
9. Να επαληθεύσεις το χαρακτηρισμό του τραγουδιού ως ελεγειακό και θρηνητικός.

³⁶ Cowan, G. & Cowan, E. (1980). Writing. NY: Putman.

10. Να εντοπίσεις τα σύμβολα σε όσα ποιήματα υπάρχουν και να τα κατατάξεις σε κατηγορίες ανάλογα με το είδος τους (αντικείμενα, φυσικά φαινόμενα, εικόνες, ήχοι)
11. Να βρεις τα θέματα που διαρθρώνονται στο τραγούδι;
12. Να σκιαγραφήσεις τα πρόσωπα των Παργινών.
13. Να καταγράψεις τα εκφραστικά μέσα με τα οποία γίνεται παραστατική η κατάσταση στη Πάργα και να παρουσιάσεις τις εικόνες
14. Να αναπαραστήσετε σε χαρτί μέτρου την εξέλιξη της ιστορίας χρησιμοποιώντας φωτογραφίες από περιοδικά ή από δικά σας σχέδια (σημαντικές φράσεις ή γεγονότα).
15. Υπάρχουν στοιχεία στην ιστορία που μπορείτε να τα συνδέσετε με μια άλλη γνωστή ιστορία ή με κάποια ιστορία που έχετε ακούσει;
16. Να εντοπίσεις το κεντρικό μήνυμα του τραγουδιού (τον κεντρικό θεματικό άξονα). Μέσα από ποιες λεπτομέρειες μεταφέρεται από το κείμενο στον αναγνώστη;
17. Να αφηγηθείτε προφορικά το απόσπασμα εμπλουτίζοντάς το με δικά σας στοιχεία (Περίληψη).
18. Να περιγράψτε τα χαρακτηριστικά, τα κίνητρα και τα συναισθήματα του συγγραφέα.

Κύβος 1 1,2,3,4,5,6

Κύβος 2 7,8,9,10,11,12

Κύβος 3 13,14,15,16,17,18